

AV ZPŘÍ JIRÁSKOVA HRONOVA

Nový festival na divadelnom nebi v Slovenskej republike

Po 40 ročnom útlume, duchovnom rozklade a prekážkach, hlási sa rázne k životu divadelný prúd kresťanskej kultúry. Našiel si miesto, vždy koncom júla, v Močenku (býv. Sládečkovce), neďaleko Nitry, v údajnom rodisku sv. Gorazda.

Tohoročný Gorazdov Močenok '95, III. Celonárodný festival biblických a duchovných hier ukázal svoju zrelosť. Objavila sa tvorba v širokej podobe rôznych druhov a žánrov. Vlni dostali slovo i babkari. Program spestrili i sprievodné akcie (prednášky, besedy a výstavy sakrálného umenia).

Vlni prekročil svoje hranice a s veľkým úspechom sa predstavil súbor Ciestníci, Praha, a aplaudovanou hrou Agnus Dei (účastníci 64. Jiráskova Hronova ju mali možnosť vidieť). Toho roku opäť prišiel súbor z Českej republiky, Klaunské divadlo MIMO z Ostravy (Úsmev, ktorý

vyšleš, vrátiš se ti zpátky). Kolektív z Bielska-Bialej uviedol hru Duša plače. Dokázali tak, že hranice nás nemusia rozdeľovať.

Hojne boli navštívené 3 tvorivé divadelné dielne, ako sa na skutočný festival patrí. Viedli ich uznávaní profesionálni divadelní umelci. Významu pridala i prítomnosť ministra kultúry a vysokých cirkevných hodnostárov. Svojimi výsledkami potvrdil festival oprávnenosť svojej existencie.

Hlavnými usporiadateľmi boli: Združenie divadelných ochotníkov Slovenska, Národné osvetové centrum, Matka slovenská a ďalšie významné inštitúcie.

Informácie: Kultúrne stredisko pri Obecnom úrade,
951 31 Močenok, SR.

Rudolf Kučma

Co je Prajzko dnes? Prajzko nyní zdravě dýchá!!!

Kdo by ze stálých návštěvníků neznal název PRAJZKO. Každému se hned vybaví hospůdka, kde se odedávna scházeli přátelé a známí za pěnlivým mokem a za dobrou písničkou. Od loňského roku zůstal nezměněn pouze název. Málokdo ví, že v útrobách PRAJZKA se kromě příjemného penzionu nyní nachází soukromé sanatorium, které je komplexem služeb v současné době jediným v naší republice.

Léčebnou metodou je HYPERBARICKÁ OXYGENOTERAPIE, což je účinná kyslíková léčba v přetlakových komorách, která zaznamenala bouřlivý rozvoj a velké úspěchy především v USA, Francii, Japonsku a Rusku.

V posledních letech se k nim přidala také Česká republika. Onemocnění, jejichž průběh dokázali pobyty v hyperbarické komoře ovlivnit, je mnoho.

Každý, kdo by se chtěl něco o této jedinečné léčebné metodě dozvědět více je na PRAJZKU vítán. Stačí zajít do informačního střediska na náměstí, kde Vám ochotně zprostředkují prohlídku. Přijďte, možná již od zítřka zpestříte pobyt mezi divadelními představeními i regenerací svého těla a odjedete z letošního festivalu, nejen s uměleckými zážitky, ale také nabíti duševní i fyzickou energií, která Vám vydrží po celý příští rok. Mějme na mysli, že "Nejen uměním živ je člověk".

Jirka Bartoň

ÚVAHA PO BELGIČANECH

Přijeli herci, výsosti, jsou to nejlepší herci na světě, ať pro tragedii, komedii nebo historii... volá Polonius a dvůr i Hamlet jsou natěšení. Někteří ovšem budou zklamáni. Claudius například.

Pondělním představením se ještě více rozevřela paleta hereckých přístupů, metod a možností. Setkali jsme se již s mírnou stylizací, herectvím interpretačním, hroty a radostí ze hry, parodií, travestíí, expresivitou, hereckou poezií, metaforami, realistickou drobnokresbou i snahou o přesnou autenticitu reálných situací.

Z toho je zřejmé, že není bezpochyby jen jeden správný a normotvorný styl či metoda, jak se v těchto a příbuzných zeměpisných šířkách mnozí domnívali, ale naopak, že herecký styl se tvoří s každou novou inscenací a to buď nově nebo propracováváním nastoupené cesty. Že vznik hereckého výkonu je součástí vzniku celého představení,

že herecký výkon není do inscenace dosazován zvnějšku, nezávisle, ale že vzniká uvnitř a sám svým vývojem a impulzy ovlivňuje interakci složky ostatní, jakož i ostatními ovlivňován sám.

Představení plzeňských dokázalo, jak obrovské možnosti skýtá realistická cesta za věrohodností situací v jednání i ve slovech. Lze jistě mluvit o míře nadsázky, o podobě slavné herečky, o větším či menším rozkmitu jejích poloh a nálad, ale cesta je to propracovaná a nese viditelné ovoce.

pokračování na straně 4

Josef Klimeš

Z úst nad Labem, zastav se v informačním centru. Máš tam tu občanku a další zbytečnosti, které jsi kdysi ztratil a poutivý náleze našel a odevzdal. Už tam leží třetí den. Takhle přece dál nemůžeš po světě chodit - bez občanky, bez identity!

DNEŠNÍ PROGRAM

Hotelová škola od 10.00 hodin
Seminář M

Velká šatna Jiráskova divadla od 12.30 hodin
OŠ 65.JH

Slavie od 14.00 a 18.00 hodin
Bruno Schulz: KOMETA
Teatr Imeni Mjr. Szmauza, Český Těšín

Sokolovna od 16.00 a 20.00 hodin
F. G. Lorca, L. Valeš: UKRUTNÝ LORCO
CORRIDOU VONIŠ...
Rádobydivadlo Klapý

Park A. Jiráska od 16.00 hodin
Veřejná nahrávka Českého rozhlasu

Jiráskovo divadlo od 17.30 a 20.30 hodin
J. K. Tyl: TVRDOHLAVÁ ŽENA
Náchodská divadelní scéna

Na dvoře ZŠ od 21.15
FORREST GUMP - film

ZÍTŘEJŠÍ PROGRAM

Hotelová škola od 10.00 hodin
Seminář M

Malý sál Jiráskova divadla od 13.30
Přednáška k legislativním otázkám amatérského divadla

Sokolovna od 14.00 a 16.00 hodin
Josef Čapek: POVÍDÁNÍ O PEJSKOVI
A KOČIČCE
DS Duha, Polná

Park A. Jiráska nebo Slavie od 16.00 a 18.00 hod.
„...šejkspír...“
Divadélko Jesličky ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové

Husův sbor od 17.00 hodin
MUSICA PER QUATTRO - koncert

Jiráskovo divadlo od 17.30 a 20.30 hodin
Alan Ayckbourn: PAN KDOKOLIV
(MR. WHATNOT)

Div. skupina The Playmakers Stockton Heath, Anglie

Schody Jiráskova divadla od 18.45 hodin
Vítání souborů

Dvůr ZŠ od 21.15 hodin
SKRÝŠ - film

A. P. Čechov: Medvěď Seniorská skupina DS M.A.J. Hronov

Hronovský soubor na sebe bral v minulosti často nevděčnou úlohu předjezdců vlastních divadelních přehlídek a právě v Hronově připomínal Mistrovo dílo, které v té době příliš mnoho souborů neinspirovalo. Inscenace byly různé hodnoty, ale v každé u nich byl vždycky kus poctivě divadelní práce. Proto jsem rád, že je letos skutečným účastníkem přehlídky.

Medvěď A. P. Čechova je půvabnou miniaturou, která má všechny charakteristické rysy svého autora, znalost lidských charakterů, lidské pošetilosti, soucítění s člověkem, humor, a konečně i „Slzy, které svět nevidí.“

Hrát takto koncentrovanou aktovku, která stojí na přesných charakterech, výrazných situacích, přesné souhře, jevištní sdělnosti i smyslu pro humor, znamená mít dobrý herecký soubor. A ten na jevišti průkazně existuje.

Luka je, v podání Bedřicha Berana, mazaný šizuk, hlídající pes, trochu dohazovač a vyžírka, se smyslem pro to, co panstvo potřebuje. Výkon jevištní určitý a zajímavý.

Věra Prouzová jako Helena Ivanovna (alternuje Věra Macková) přechází od půvabné kokoterie s nebožtíčkem k plnému pochopení své nové životní šance, aby ji nakonec propadla docela.

Jiří Kubina jako Grigorij Stepanovič je člověk, který by večer v klidu neusnul, kdyby se za den tisíckrát k smrti nerozčilil. Postavu zobrazuje v mnoha proměnách, s mimořádným nasazením a dojmavou upřímností.

Vůbec je zajímavé sledovat tuto dvojici, jak bez problémů zvládá jevištní prostor, jak spolu bezpečně komunikuje, vzájemně se vnímá, zvláště ve scénách přípravy souboru, kdy u obou vnější fyzické jednání neodpovídá jejich skutečnému citění.

Miroslav Houštěk je režisérem, který na sebe neupozorňuje vnějšími efekty. Vyjadřuje se neokázale především prostřednictvím autora a herců. Ale jeho podíl na inscenaci se pozná ve výstavbě situací, jejich temporytmické proměně, vedení i souhře herců a konečně i na vkusu, se kterým je inscenace realizována.

Scénu vytváří stylový nábytek, ubrus, samovar, obraz nebožtíčka. Snad víc není potřeba.

Co by snad inscenaci prospělo, je přesnější fázování jednotlivých proměn situací. Aby akce začala a přesně končila. S novým impulsem začíná nová fáze jednání. A právě ten

proces rozhodování a vnitřní překonávání překážek nejvíce vytváří bohatost vnitřního života postavy a plasticitu hereckých situací.

Závěrem: Ti co ve Slavii nebyli, mohou litovat. Prožili by se mnou kus radosti z plnobarevné divadelní práce.

František Laurin

Přeforzírovaný Medvěď

Seniorská skupina DS M.A.J. z Hronova přišla s klasikou, Čechovovým Medvěďem. A s přesvědčením, že právě starší amatérští herci se svými dlouholetými jevištními zkušenostmi mají právo sáhnout po textech nejvyšší hodnoty, jak jsem se dočetl ve festivalovém bulletinu. Bohužel právě nesourodost kvalit hereckého souboru byla kamenem úrazu představení.

Inscenace se nesnaží o nějaký nový, modernistický pohled na látku (což není proč vyčítat). Tomu odpovídá scéna (snad jen s nesourodým portrétem zemřelého manžela, prapodivně přišroubovaným na jakési tyči ke stolu a proti realismu scény také jdoucí namalovanou smuteční páskou na něm), kostýmy... I herectví chce být tradiční. Ovšem v herectví Věry Prouzové (statkářka Jelena Ivanovna, vdova) a Bedřicha Berana (lokaj Luka) je příliš mnoho šablon, plynoucích z vnitřního i vnějšího nevládnutí světenou postavou. Jejich práce ulpívá jen na povrchu. Z projevu Jiřího Kubina (statkář Grigorij Stepanovič) je cítit zajímavý herecký potenciál, který se ale bez hereckých protějšků, partnerů, nemůže plně rozvinout. Jako by si byl nedostatku v souhře vědom a snažil se uslovně zachránit „co se dá“ navíc poněkud „přepísknul“ vloženou energii a postavu v řadě míst tzv. přeforzíroval.

Aleš Bergman

Poslední léto Sary Bernhardtové

Slávka Trčková a Ota Maršálek, dva zkušení seniři hereckého souboru Divadla Dialog z Plzně, a citlivě napsaná hra Johna Murrella, která slaví v posledních letech úspěchy po celém světě. U nás bych vzpomněl skvělé nastudování manžely Kubastovými ze zlínského divadla. Po určitém dopracování by i plzeňská inscenace snesla měřítko nejednoho našeho profesionálního souboru.

Především po stránce vnitřní herecké práce je zde mnoho poctivě odvedeno: jednání jsou důsledně motivována, herci mají cit pro zvolený žánr a na humorné situace nijak netlačí, nechávají je vzniknout jen na okraji hlavního proudu, partneri se navzájem dobře vnímají, cítí jeden druhého, takže může vzniknout skutečná spoluhra a povýšení výkonu jednoho výkonem druhého... Přesto inscenace ve vážných, „nočních“ scénách ztrácí ze své přitažlivosti a poněkud unavovala. Nejsem si také zcela jist, nakolik bylo dota-

Z představení PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA

ženo téma vzájemného lidského vztahu obou postav. Režie (také Slávka Trčková) zde nepomohla hercům vnějšími prostředky ať už při dotvoření postav a situací (jak by třeba mohlo být významným a užitečným větším rozehráním Sárina pajdání s protézou, jejich problémů s pohybováním se a snad i používáním hole), tak lepším využitím technických prostředků (nedořešené rozdělení světla na herecké a to, které vytváří místo a čas, utopilo zbytečně velkou část inscenace skoro ve tmě - tím se vymazala herecká mimika a herci se ošidili o důležitý vyjadřovací prostředek). Také použití scénické hudby a zvuků, velmi nesmělé a tvářící se skoro jako nepatřičné, nečlenilo dostatečně inscenaci na části. Nedalo nám - ani hercům - místa pro oddech, pro nabrání síly k „rozjetí“ a vygradování dalších a dalších úseků.

Aleš Bergman

Poslední léto - Divadlo Dialog, Plzeň

Je takový geometrický zákon: rovina je tvořena třemi body, které neleží v přímce. Je obdobný zákon divadelní: situace je tvořena minimálně třemi osobami, mezi nimiž existoval, existuje nebo bude existovat vztah. Z tohoto hlediska by se mohlo zdát, že hra Johna Murrella není utvořena ze situací. Opak je pravdou. V dialogu stárnoucí Sarah Bernhardtové a jejího komorníka se objevuje celá řada dalších postav, které prostřednictvím „hry na kdysi“, vstupují na scénu. Rovina situace je tedy dána.

Od prvního okamžiku jsme svědky rozvíjení příběhu herců, což může vypadat jako konstatování triviálního předpokladu, ale dobře víme, že právě herecké zmocnění se situace a děje není na letošním JH (a nejen zde) žádnou samozřejmostí. Jistota s jakou oba aktéři vedou své postavy meandry příběhu, je velmi cenná a působivá. Slávka Trčková se na své cestě za postavou dostala sice o něco dál než Ota Maršálek, který místy možná trochu víc spoléhá na pregnantně pointovaný textový part, to ovšem nic nemění na tom, že jejich celková souhra je víc než dobrá. Je evidentní, že oba dokáží zúročit dlouholetou divadelní zkušenost, zároveň jako by se však trochu báli ve svém projevu výraznějších střihů. Tady se dostáváme k limitům této sympatické inscenace. Je-li její hlavní předností herectví, je zároveň jeho neúplné režijní rozvinutí a využití její největší ztrátou. Jsem totiž přesvědčen o tom, že potenciál textu, ale především potenciál obou protagonistů je daleko větší. Komplikovaný a proměnlivý vztah slavné herečky a jejího věrného tajemníka, cititele, sluhy, oponenta, kritika i ochránce nabízí jistě mnohem větší možnosti. Právě nedostatečná gradace a proměnlivost způsobují postupnou únavu a rozostřenost vnímání.

V každém případě je však tato komorní inscenace výrazným připodotknutím k probíhající diskusi o současném stavu amatérského herectví.

Radovan Lipus

Z představení POSLEDNÍ LÉTO SÁRY BERNHARDTOVÉ

Jan Jílek - Pták Ohnivák a liška Ryška Divadelní soubor Mladá scéna Ústí n. Labem

Jan Jílek je divadelní autor, herec, hronovské publikum poznalo jeho Silvestra a Dvojité tep srdce, který zná divadelní mechanismus i dětské publikum. A pohádky K. J. Erbena patří ke skvostům české literatury.

Textová předloha postihuje všechno podstatné - nosný příběh i téma přátelství, obětavosti, odpovědnosti, ale také statečnosti i sebeobětování. A kouzelné spojení člověka s pohádkovou přírodou, která tvoří nedílnou součást jeho mikrokosmu.

Soubor sledoval velmi sympatický náročný cíl. Vytvořit velkolepě koncipovanou inscenaci, s černým divadlem, efekty i barevným svícením, velkým hereckým gestem a maskou, výraznou kostýmní složkou i emocionálním hudebním doprovodem.

Hra má překrásný český jazyk a snad již proto by stála za uvedení v době pokleslé novinářské češtiny i zanedbané kultury mluvního projevu. Tam, kde herci upřímně s plným zaujetím jednají, jsem jim vděčný za plasticitu slovního jednání.

Tam, kde se slovo stává nezaujatou deklamací či krasořečněním se svému vlastnímu záměru vzdalují.

Jednotlivé prvky náročné scény působí jakoby hrály samy o sobě, bez přímého propojení na hereckou akci. Vnímám nesnadné řešení oddělené, sleduji jednotlivé efekty a způsob jejich provedení a trochu lituji, že nevytváří spolu s hercem novou hodnotu, která by ve mně vyvolala hlubokou účast s inscenací a dovolila prožít štěstí, že jsem svědkem neopakovatelného zázraku.

U tohoto žánru má emocionální hudba svoji nezastupitelnou funkci, pokud ovšem neilustruje a stane se nedílnou a neoddělitelnou součástí inscenace.

Kombinaci madrigalového zpěvu a motivu píšťaly s rytmickým doprovodem kytar pokládám za téměř neslučitelnou s průzračně čistou materií příběhu. Zvláště píšťala a kytary vyvolávají spíše dojem chilské skupiny na Václavském náměstí, nebo cestu Spravedlivých v chilských Andách. Ta pohádka je prostá jako šípová růže, nebo čerstvý chléb s vůní domova.

Není tu místo, abych se zabýval světem zvířat, charakteristikou lišky, spíše manéžovitě pojatým Zlatohřívkem, kladl bych otázku proč Ohnivák nehraje také herec.

A pak snad ještě něco. V pohádkách bývá cesta za něčím zajímavějším, než cesta zpátky. I tato inscenace jakoby nedala dost prostoru pro dramatickост situací, až do samého konce. Právě díky scénickému řešení se situace nepropojují, ale spíše oddělují.

Snad by inscenaci pomohlo více prostoty a vytvoření vět-

šího prostoru pro herce, kteří průkazně vyjadřují upřímnou touhu vypovědět něco překrásného.

Závěrem: Přes naznačené problémy jsem se rád vrátil do času svého dětství a s chutí jsem si Jílkovu-Erbenovu pohádku přečtyprávěl.

František Laurin

Kam letí Pták Ohnivák, kam utíká Liška Ryška? Mladá scéna Ústí nad Labem

Pohádka je věc nesnadná. Tváří se lehce, tváří se jakoby nic, tváří se pochopitelně. A ono zatím v každé skutečné pohádce tajemství, kouzlo, moudrost, slunce i hádanka. A ono zatím v každé skutečné pohádce poznání a zákon. S Ptákem Ohnivákem je tomu jinak. Protože to JE skutečná pohádka, možná dokonce jedna z našich nejzajímavějších. A tak láká. Lákala pana Erbena, kterýžto byl básníkem a filosofem (možno říci), lákala pana Jílka, kterýžto jest dramatickým autorem (jak se tvrdilo) a nakonec lákala Mladou scénu, kterážto se na pohádky specializuje (jak jsem se dočetl). Tak tedy velká výpravná pohádka...

Zdánlivě dobře zvolený princip černého divadla nabízí jak by se mohlo zdát elegantní řešení pro spoustu kouzel a proměn jímž příběh oplývá. Zdánlivě emotivní hudba v dostatečném množství nabízí navození potřebné atmosféry. Zdánlivě efektní kostýmy nabízí patřičnou podívanou. Zdánlivě...

Jenže místo divadelního tedy obrazného myšlení a uchopení jsme svědky televizně lineární a nedbale ilustrativní nevzrušivosti. Nikde ani stopa po skutečném kouzlu, napětí, rozhodování se, lásce, to především. A nenáhlí v pohádce lásky, není v ní ničeho. Král si neurčitě nářká nad bolavým srdcem, královicové se klátivě vydávají na cestu do nebezpečného světa, Černá královna je zlá velmi

přibližně a princezna Čekanka nemá ani ponětí o tom proč by měla milovat toho ušlého mládence víc než svůj život. A co Liška? Ta jediná se občas snaží ve svém nešťastně maškarním kostýmu vnímat, že na jevišti není sama, vnímat, že je součástí jakéhosi příběhu, který má jakýsi smysl. Ale to je smutné málo. Obávám se, že jsme viděli něco, co se svým urputným směřováním k efektu a rezignováním na víru v důležitost toho co chcí sdělit, přiblížilo kýči. Nebezpečně. Radovan Lipus

Veillee Funebre

Ó, jak jsem si v pondělí večer přál znalosti francouzského jazyka. Ó, jak bych přijal sebejednodušší překladatelské zařízení, zručného tlumočníka. Leč nebylo mi toho dopřáno, i tak jsem byl velice spokojen. Musel jsem využít svých znalostí a překladatelské zručnosti ze svojštiny - to je výhoda oné mezidruhuve inspirace od dětí z dramatařny - vnímat intonaci.

V průběhu kusu jsem poznal sedm mistrů - koncertních hráčů, velmi dobře ovládajících svůj nástroj - sebe. Dámy a pánové z Divadla profesorů dokonale ovládají "řemeslo" - vnímají a cítí jeden druhého, jednají v situaci, včetně mrtvého. Bylo požitkem sledovat jeho pomoc partnerce při tanci, jeho úsporné mezilební dýchání, jeho zkázněnost - vydržet bez pohnutí, úsměvu celé představení. Nebo záhadná dáma v zeleném (V. Bortoluzzi). „Nevíme přesně, co je zač ani co vlastně dělá.“

Její podivné a provokativní jednání ovlivní chování některých lidí a donutí hosty k tomu, že odhodí své masky. Je současně nezúčastněným divákem a katalyzátorem dramatu. Některé napadne, že je to sama smrt... (C. J.) Byl to zážitek sledovat její kontrolu prostoru, reakci na partnery, zkázněnost. Praktický seminář belgického souboru se vydal.

Jiří Pokorný

Jak to bylo v semináři M

Tentokrát se nás sešlo o něco méně než včera. Snad i proto, že chyběli zástupci souboru z Přerova. Představení tohoto souboru vyvolalo u lektorů mnoho otázek, ne odsuzujících, ale spíše provokujících k zamyslení nad naší amatérskou činností. První slovo patřilo Jirkovi Pokornému a právě on položil onu otázku: „Co se stalo s představením od Třebíče? Jestli soubor chyběla motivace a zda šlo o sdělení na to by spíše mohl odpovědět on sám. Nicméně výsledek působil jak mašina ve které se topí a topí, pára uniká a uniká a vlak nejede a nejede.“

„Kolik máme v historii témat, která by nás v případě jejich demytizace urazila?“ To byla další otázka položená Fr. Laurinem. Nebo, „je možné hledat podstatu problémů, aniž bychom odhalili jejich příčinu?“ pan Klíma. Problémů představení naskládalo řadu a jeho přijetí hronovským publikem bylo velmi chladné. Všechny příčiny však ani seminář neodhalil.

K Cikánským princeznám hovořil nejdříve František Laurin. Přiznal se k tomu, že diskuse o „živáčkách“ v loutkovém divadle ho vždycky nechávaly lhostejným. A ani v tomto představení neměl problém. Zaujal ho už samotný text svojí koncizností, tématem. Byl okouzlen mytickým příběhem a hrou s loutkou, četností nádherných obrazů a metafor. Herectví považuje za čisté, autentické, podtrhl osobní zaujetí celého souboru. Snad jen delší doznění závěru předsta-

vení. Pan profesor Klíma upozornil, že text obsahuje dvě roviny. Jedna patří tématu sobeckosti, rvavosti, závislosti, prostě vášni, které nemají národnostní charakter a druhá hudba a tanec už má národnostní specifika. Dále připomněl, že je potřeba si uvědomit, že loutka může hodně málo, ale co zahráje to zase nemůže živý herec. Musí se dávat pozor na fázování pohybu v animačním procesu neboť zde fungují velké asociace (gesto-pohyb-replika nebo pohyb - replika - gesto atd.) Vlastně princip, který se musí dodržet i u živého herce v synchronním jednání. Dostanu nápad-realizuji ho - obdržím odpověď a zaujímám stanovisko atd. Vlastně průběžné jednání, ne však přibližně popisné, ale metaforické. A tak pracuje i tento soubor. Teprve to co je problémem jak na divadle vyřešit, teprve tehdy začíná být zajímavé.

K třetímu diskutovanému představení, Krvi andělů, měl první slovo Aleš Bergman. Nastolil problém tohoto představení v komunikativnosti s divákem. Samotný text nese v sobě řadu zajímavých momentů, nabízí podklad pro sugestivní představení, ale dramaturgicko-režijní uchopení nebylo důsledné (např. práce se smrtí) a jakoby rezignovalo na přítomnost diváka. Obtížnost vnímání neusnadnily ani herecké výkony. V dalších vystoupeních lektorů zazněly podobné názory a i když jsme ochotni přistoupit na „sebehlédné divadlo“ divák asi vždycky bude žádat informaci o řádu, klíči k představení.

KŠ

JAKÉ JE TO U PETERA WINNA

Dalším seminářem K(n)MD k představení je dílna „A“ - Acting in masks. Lektorem je Dr. Peter Winn z Warrington Collegiate Institute v Anglii.

V angličtině pracující seminář tvoří deset (nejen) mladých divadelníků z naší republiky a pět (nejen) mladých divadelníků ze zmíněného WCI Warrington. Pravděpodobně jste si jich již všimli při jejich občasných pracích ve městě a kladli jste si otázku, kde žijí (nejen) mladí lidé přišli k tak neobyčejným (nejen) obličejům. Pokud touha najít odpověď na tuto palčivou otázku byla příčinou vašich probdělých nocí zde na 65. JH, tento článek vám odpověď přináší a s ním klidný spánek, který zde na Hronově tak postrádáte. Odpověď zní: „Nejsou to obličeje, jsou to masky!“ Jak jsem se při návštěvě tohoto semináře přesvědčil, přihlásit se do něho není radno těm, kteří nemají dostatek trpělivosti. Výroba dobré masky je práce vhodná především pro pečlivého a klidného člověka a netrvá chvíli. Svědčí o tom exkluzivní rozhovor, který našemu listu poskytl člen semináře západních David Haták:

Zpravodaj: *To se od pátku pořádá s tou maskou?*

DH: Hm.

pokračování na straně 4

Z představení VIGILIE NAD MRTVÝM

Cédric Juliens pro Zpravodaj Hrajeme absurdní drama

Včera se v Sokolovně odehrála dvě představení belgického souboru - Studia divadla profesorů z Bruselu. Přestože málokterý český divák rozuměl tomu, co herci říkali, nebyl příliš problém pochopit, o čem se vlastně hraje. To je zřejmě i jeden z důvodů, proč diváci odměnili belgický soubor dlouhým potleskem.

Po představení jsem požádal režiséra hry Vigilie nad mrtvým (Veillee Funebre) Cédrica Juliense o rozhovor.

Hrajete na festivalu tohoto typu poprvé?

Na festivalu tohoto typu hrajeme v České republice poprvé. *Co se vám v Hronově líbí a co ne?*

Líbí se mi naprosto všechno a jsem rád, že jsem tady.

Jakým způsobem jste se na Hronov dostali?

Paní Matoušková, která zde pracuje, byla v Bruselu na podobném festivalu, jako je tento. Viděla nás tam a tak nás pozvala do Hronova. Zeptala se nás, zda chceme přijet a my jsme řekli, že samozřejmě.

Jak se vám hraje před publikem, které vám nerozumí?

Je to určitě trochu problém, ale jinak hrajeme úplně stejně, jako před francouzským publikem. Při hře si vůbec neuvědomujeme, že nám publikum nerozumí.

Jak byste podle sebe pojmenoval typ divadla, který děláte?

Snad by se dalo říci, že se jedná o absurdní drama.

Kolikátou reprízu jste dnes odehráli?

Počkajte, to musím spočítat. Myslím, že se jednalo o deváté představení.

Děkuji za rozhovor.

Hlb

Opona se zvedá
Opona padá
Opona stoupá
Opona klesá
Opona halí
Opona odkrývá
Opona dělí
Opona spojuje
Opona vyrůstá
Opona mizí ...

Všechna tato slovní spojení známe, mnohokrát jsme je slyšeli, mnohokrát sami použili, ale nikdo z nás si asi neuvědomil plný dosah toho kterého slovního spojení.

Význam slova "opona" se váže od počátku především k divadlu. Již ve starém Římě měli pro tuhle zarolenou věc svůj výraz: auleum, někdy také velum, to podle významu použít. Totéž platí i pro jiné jazyky - anglicky curtain (ké-tin) což je mimo oponu také záclona, závěs nebo i clona, třeba vodní. Německy Vorhang (Férhang) značí mimo oponu rovněž závěs, záclonu, franšitina pak zná výraz rideau (ridó). Jen české slovo = opona = nelze vlastně přímo použít jinak než je zmíněno. Jeho význam se však občas částečně mutuje jen použitím různých sloves, ovšem myšlenková vazba na divadlo trvale zůstává. Vždyť opona v "Teatrum mundi" se rovněž zvedá, padá, stoupá, klesá, skrývá, odkrývá nebo halí, dělí nebo spojuje. Může být pomyslná, reálná, politicky železná, vysněná, nutná, neodstranitelná nebo naopak odbouratelná, může nám otvírat nebo uzavírat cestu do světa iluzí, ale i reality. Hraje stejnou roli jako na divadle, protože svět je vlastně obrovské divadlo a k němu opona zákonitě patří.

Nepohrdejme tedy obligátní divadelní oponou. Je potřebná, patří ke každému divadlu, je součástí našeho světa a nelze ji zrušit protože by nám chyběla. I když je někdy neviditelná, je tu a čeká na svou příležitost. Zachovejme si ji jako tichou vlnící se iluzi a budme s ní vděční a věční přátelé.

F. K.

JAKÉ JE TO U PETERA WINNA

dokončení ze strany 3

Zpravodaj: ?

DH: V podstatě ano, ale zároveň zkoušíme na závěrečnou performance.

Rozhlédneme-li se kolem sebe (a jsme-li na správném místě ve správný čas), vidíme, že má (nejen) mladý západočech pravdu. Část frekventantů sedí v trávě a patlá se s maskou, část zkouší některé pasáže na sobotní performance.

Další otázky zodpovídá Peter Winn.

Stejnou činnost jako dnes provádíte každý den?

Yes, od pátku zde pracujeme na toméž. Pomalu budujeme hru, kterou budeme hrát v sobotu večer. Každý student má za úkol vyrobit masku pro konkrétní postavu na sobotní představení. Angličtí studenti již mají své masky pro svých pět postav hotové a hrají každý den v ulicích města. Na náměstí nebo v parku na pět, deset minut hrají krátké scénky svých postav, které bychom mohli charakterizovat jako „Typická anglická rodina na dovolené“.

Jaký je cíl kurzu?

Naučit se jak vytvořit masku a jak v ní hrát - v masce jste ochuzeni o mimiku, proto musíte maximálně využít celého těla, každá část těla je důležitá pro vyjádření postavy.

A jaké bude sobotní představení?

Většinu scén, které angličtí studenti předvádějí během celého týdne dáme dohromady a přidáme postavy českých studentů a jejich scény, které právě vytvářejí. Bude to kombinace scén, které jsme již dělali a některých dalších. Dohromady: „Typická anglická rodina a jejich dobrodružství v Hronově.“

panT

ÚVAHA PO BELGIČANECH

dokončení ze strany 1

Taktéž Čechov je a bude vždy parádním autorem pro každého citlivého herce. Neboť on právě nesnáší zjednodušování, zplošťování a vulgarizaci. To neznamená, že nepopisuje vulgárnosti v lidech, popisuje, ale vidí je vrstevnatě v mnoha plochách a valérech. Zjednodušování na jednu řídící a zužující linii může vést ke stereotypu a monotónnosti.

A co v belgické inscenaci? Odříznutí od písmenek vnímáme jednáni, reakce, proměny atmosféry, odečítáme vývoj základní situace a zdá se nám, že jsme blízko u nich, že jim „skoro“ rozumíme. Tady například řada drobných akcí a detailů prokazuje, že oni byli tak in, tak v situaci, že si drobné dohrávky mohli dovolit. Nebo je měli naskoušené? (Přece jen - jak to nemíváme rádi - bychom si ten překlad do sluchátek dopřáli).

Co spojuje tyto realistické - a přece různorodé - proudy například s Cikánskými princeznami, Macbethem či slovenským večerem o noční pijatice v kostele? Práce herců, kteří někteří nalezli, jiní nacházejí své tělo v prostoru, svůj hlas mezi ostatními a s nimi v dia-

logu, rozhovoru a to vše spolu s vědomím, že to vše dělají pro představení jemuž společně slouží. A to záměrně a vědomě. To stojí za povšimnutí a za zamyšlení, protože po otevření skutečné nebo pomyslné opony je vždycky nakonec všechno jen a jen na hercích.

Hercův ve zvláštní pozici mezi textem, diváky a ostatními složkami představení - v přímém kontaktu s realitou komunikujícího divadelního činu. Doufejme, že komunikujícího.

Znepokojoval se tím už dávno i Friedrich Nietzsche: „...problém herce mě zneklidňoval nejdéle; nebyl jsem si jist (a nejsem občas ani dnes), zda nám teprve on neumožní přiblížit se nebezpečnému pojmu umělec - pojmu, s nímž se dosud zacházelo s neomluvitelnou blahovůlí. Faleš s dobrým svědomím; rozkoš z přetvářky propuknuvší jako živel, jenž odsunuje, zaplavuje, a někdy přímo odstraňuje takzvané charakter; niterná žádost po roli a masce, po zdání; přemíra přizpůsobivých schopností každého druhu, které už nedokáže uspokojit služba nejbližšímu, nejužšímu užítku: to vše možná není jen herec o sobě?..." (Radostná věda, Praha 1992)

Miloslav Klíma

STR ÍPKY

Prodejny neprodávaly, banky neúřadovaly a divadla nehrála. Situace jak z hororu, když včerejší den byl poznamenán výpadky elektrického proudu. Zdržení začátků představení a pak ještě přerušení jistě nedodalo na potřebném klidu a koncentraci jak divákům tak především účinkujícím. Zvláště bylo poznamenáno představení ústecských, které velmi závisí na světelné technice která zde pomáhá vytvářet pohádkovou atmosféru. Škoda. Hronov začíná být pověstný tímto divadlu nepřelícím faktem.

◆ ◆ ◆ ◆

Elektrina sice nešla a kasy prodejen stávkovaly. Jediná prodejna však nepřerušila svoji činnost. Odbornou divadelní literaturu jste stále mohli dostat na schodech Jiráskova divadla. Každý den v odpoledních hodinách si může přijít ten, komu ještě chybí nějaký výtisk z vydavatelské dílny ARTAMY a bývalých krajských nebo okresních kulturních středisek či jiných institucí. Jsou zde stále zajímavé tituly. Neproměškejte svoji příležitost. Vzděláná bude stále dražší.

◆ ◆ ◆ ◆

Navštivte veřejné semináře skupiny M, které probíhají v dopoledních hodinách v Hotelové škole. Přítomní lektori i členové hrajících souborů zde společně analyzují příčiny úspěchů i nedostatků v jednotlivých zhlédnutých představeních. Nehodnotíme, ale klademe si otázky.

◆ ◆ ◆ ◆

Nestihli jste navštívit propagační akci firmy LM Fashion Cosmetics s. r. o. ? Nevadí! Po telefonickém dohovoru s panem Petrem Sirovým na telefonu (02) 231 79 05 se lze domluvit a prohlédnou si celý nabízený sortiment.

Vydává organizační štáb

65, Jiráskova Hronova

Šéfredaktor:

Jaroslav Kodeš

Redaktoři:

Pavel Tajčovský

Jan Švácha

Fotograf:

Jiří Chlum

Technický redaktor:

M. Zhibo

Tisknou:

Grafické závody Hronov, s. r. o.

Cena: 3 Kč